

Øvelse DEMOEX i Halmstad, Sverige, 2. – 5. okt. 2006

For å styrke den nasjonale strålevernberedskapen gjennomførte svenske myndigheter en større feltøvelse i perioden 2. – 5. oktober 2006. Øvelsen fant sted i nærheten av Halmstad i Sør-Sverige, og de øvrige nordiske landene ble invitert til å delta. Fra Norge deltok Forsvaret, Norges geologiske undersøkelse (NGU) og Statens strålevern.

Kartlegging av strålekilder i avgrensede områder under øvelse DEMOEX (Foto: Statens strålevern).

Øvelse Demoex (Decontamination and Monitoring Exercise) var en omfattende svensk feltøvelse med rundt 400 deltagere fra alle de nordiske landene. Den ble arrangert av Statens strålskyddsinstitut, Statens räddningsverk og Länsstyrelsen i Hallands län, og hadde som hovedformål å bedre myndighetenes evne til å håndtere nukleære eller radiologiske nødsituasjoner.

Øvelsen var tilpasset behovene til ulike etater som har oppgaver innen den svenske strålevernberedskapen, og rettet seg mot både politi, helsevesen, redningstjenesten, tollvesenet og strålevernsekspertene.

Deler av øvelsen var åpen for presse, media og andre observatører, og det ble arrangert en egen demonstrasjonsdag med en gjennomgang av øvelsesmomentene og bl.a. en demonstrasjon av de første 15 minuttene i en tenkt redningsinnsats.

Den norske deltakelsen

Øvelse Demoex bestod av en rekke forskjellige øvelsesmomenter, og de norske målelagene konsentrerte seg om søk etter skjulte strålekilder og kartlegging av radioaktivitet i forurensede miljøer.

Noen av disse øvelsesmomentene var tekniske måleøvelser der deltagerne stod rundt avgrensede områder og skulle bestemme posisjon, aktivitet, type materiale og skjerming til strålekildene. Andre øvelsesmomenter fant sted ute i terrenget, der deltagerne søkte etter strålekilder over store områder. Noen av disse momentene var tilrettelagt for målelag med utstyr for å gjennomføre mobile målinger med bil eller helikopter.

To av de norske lagene deltok også i et scenario der en detonasjon av en såkalt ”skitten” bombe ble simulert inne i en øvelseslandsby.

Opgaven til deltagerne var å kartlegge forurensningen etter detonasjonen. Siden det ble spredt radioaktivt materiale i forkant av øvelsen, måtte deltagerne bruke verneutstyr.

Forsvaret deltok på øvelsen med to søkelag. 330-skvadronen fra Luftforsvaret stilte med et Sea King-helikopter og søkte etter skjulte strålekilder med mobilt måleutstyr. I tillegg deltok et fotlag på 20 befal og menige fra ABC-vernkompaniet fra Skjold garnison med håndinstrumenter. Fotlaget deltok på søk etter strålekilder og kartlegging etter den simulerte "skitne" bomben.

Kartlegging av strålenivå i en øvelseslandsby etter simulert detonasjon av en såkalt "skitten" bombe (Foto: Statens strålevern).

NGU stilte på øvelsen med mobilt måleutstyr i bil og deltok på søkeøvelser der de søkte etter strålekilder langs veinettet i øvelsesområdet.

Strålevernet deltok på øvelsen med to søkelag. Det ene laget brukte mobilt måleutstyr i bil og søkte i likhet med NGU-laget etter skjulte strålekilder langs veiene. Det andre laget var utstyrt med håndinstrumenter og deltok på søkeøvelser og kartlegging i forbindelse med den simulerte "skitne" bomben. I tillegg ble Strålevernets mobile laboratorium benyttet som arbeidssted og støtteenhet under øvelsen. Strålevernet koordinerte den norske deltagelsen og brukte øvelse Demoex som en anledning til å trekke erfaringer for eventuell norsk bistand til andre land gjennom det Internasjonale atomenergibyråets (IAEAs) konvensjon om assistanse ved nukleære ulykker eller radiologiske nødsituasjoner, også kalt assistansekonvensjonen.

Erfaringer

Gjennom Kriseutvalgets langtidsplan for oppgradering av atomberedskapen har det i de senere årene blitt arbeidet med å oppgradere måleutstyr og å gjøre utstyr for måling og kartlegging i situasjoner som involverer radioaktivt materiale operativt. Øvelse Demoex i Halmstad var en viktig mulighet til å opparbeide mer erfaring i og videreutvikle rutiner for bruk av dette utstyret. I tillegg fikk Strålevernet verdifull erfaring med bruk av verneutstyr i slike situasjoner.

I forbindelse med øvelsen ble det samlet en mengde data som vil bli brukt i videre arbeid med å videreutvikle den nasjonale mobile målekapasiteten

Strålevernets mobile lab var også åpen for observatører under øvelsen (Foto: Statens strålevern).

Dekontaminering av en av Strålevernets deltakere under DEMOEX 2006 (Foto: Statens strålevern).